

964.

704

964
mm

704.

Wäega tullolikko

nink

kennad, õppetlikkud

laulus nink juttud.

von Schuselle

Eddimanne jaggo

Tarto linan,

trüffitud H. Paakmanni kullo nink warraga-

1850 aastal.

Der Druck wird unter der Bedingung gestattet, daß nach
Beendigung desselben die vorschriftmäßige Anzahl Exemplare
an das Censur-Comité eingesandt werden.

Dorpat, d. 5. Aug. 1850.

Stellv. Censor Mickwitz.

1. Uhfest kárblafest.

Ei sünni uhfe melega
Sul eäl henda kõrkista.
Se näitab sinno tühhiust
Nink sinno narap eggamees.

Wiis hobbest wanferd weddiwa
Nink sõiten tolmu teggiwa,
Ke taiwa pole ni fui suits
Maast pilwe wiši ülles läts.

Se filmapilgul lennas ka
Üts kərbne ülles tolмага,
Ja hõikas wanfri sõidu man:
Se tolm siin minnušt tettu om!

Hä rahwas wanfrin, kaege!
Mi kange jõud om minnule;
Ma päiwa tolmust pimmes te
Ehk ma kül weike linnuke!

Dee-käüja tedda nariwa
Nink ütliwa: oh rööbba sa!
Kül kerge kõrkista sul om
Hend tõiste tö nink waiwa man.
(Sa essi jäät iks narrifen.)

2. Tark firja-teggija.

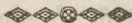
Üts kulus firja-teggija
 Ke ikkes firjot, luggi ka,
 Päiw läbbi, wast pool' ööni weel
 Täl selle man tööd olli kül.

Ta prowwa piddi ütsinda
 Iks majja eest hoold piddama.
 Kui ütskörd, kesset öse a'al,
 Üts tulle kahju johtu sääl.

Täl teener kambre mannu ast'
 Nink heikas: härre! mes saap meist!
 Me maja pallap kattussest,
 Sest minke wälja! kambre seest!

Ta wõt ta päle kärrata:
 Müüd sinno omma förriga
 Kuis teet sa esitust siin mul!
 Es majan olle prowwa teil?

Sest minne kärmast, rummal pä!
 Ja ütle sedda tälle sa;
 Es se ei olle tedä ful,
 Et majja hool ei puttu mul! —

3. Ellajaarst nink haige.

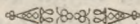
Üts mees, ke tühhi lollife,
 Ja kawa omme filmiga,
 Kus pallaw olli, sisse lannu,
 So ammust sadik haige olnu.

Räts omma ferge melega,
 Süs töpra arsti mannu ta;
 Nink kõnnel sellel omma ohto
 Nink pallel temmalt filma-rohto.

Se töpra arst haard puddelit
 Ja walli selle sissest wet,
 Mes hobbesel nink eeslil andis,
 Täl filmi päle sedda pandis.

Mees jäi nüüd kohhalt pimmedas;
 Ja selle eest sis kaibust töst
 Nink tõmmas waest töpra-arsti
 Seperrast kohto ette warsti.

Se kohtomoistja koste nüüd:
 Sa ollet se man essi süüd,
 Mo sõbber! et sa tõbras ollit,
 Sis töpra-arsti mannu tullit.

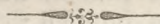
4. Esel, Ahw nink Müt.

Mo söbber! olle rahhul sa
 Iks omma lodu önnega,
 Ni halw kui se sul eal näüs,
 Saab sest iks küllalt sinno täüs.

Üts Esel ütškörd nurrifi,
 Et täl es olle lodu farwi,
 Ent ennego neid pikki förwi;
 Sest minno lüwwas allati,
 Dh olles lögi-nöuw mul midda
 Re liga tees, sel wasta wötta!
 Sa ollet önnelik weel, miß!
 Ahw koste täl: fik käen om sinnul
 Ent sabba läässe tarwis minnul,
 Ma pea kannatama fik
 Kui furjad fihholasse parmu,
 Mo ammustawa läbbi farwu.
 Sest söbber meile möllembile
 Dm lomust ärrakeeltu paljo.

Kui Ahw nüüd sedda fönnet tei
 Müt ma seest ninna ülles ai
 Nink ütles: kandke röömsast welle
 Mes lojalt päle pantu teile.
 Kui halw teil luggu eäl lääb
 Sis ommeti te silmist näät:
 Sest andke selle cest täl tenno;

Dh mulle om ta paljo feelnu,
 Ma waine mullalatsefenne!
 Jo olle lomust sadik pimme;
 Ent siski selle õnnega
 Ma pean rahhul ollema.

5. Eeli, rebbane ja Löwwi.

Reinard peltap Eeslit metsa;
 Saggest tüdruk poisst ka! —
 Rust ei olle färgi otssi,
 Sinna messine ei lä.

Se kawwal rebbane
 Läts tona eesli mannu,
 Ke wäljal ohtjib söi.
 Nink üttel: terre, onno!

Sa näet weel iffes noor
 So wanna färgi sissen,
 Nink sinno autsa förw
 Weel mängip illosussen.

Sa ollet nink ka jäät
 Löest wäega römu-söbber,
 Eht sa kül wannas läät,
 Ent ferge weel kui pödder.

Sest kae, onno! ka
 Meil päiw saab täämba kenna:
 Sest läkki möllemba
 Siist, sinna metsa kaima.

Siis koste esel täl:
 Mes om sis sääl ni nätta? —
 Hä assi om sul sääl;
 Täl wastut Reinowadder.

Ma möda tullen näi
 Sääl priiske eesli tüttar,
 Se wössun rohto söi;
 Täl pään om siidi küppar. —

Ta heifas: wennike!
 Et tulge, a'age juttu! —
 Ma kefstin: neitsike!
 Mul tarwis minna ruttu. —

Ent sinno, Onnoke!
 Ei saas ta töttest põlgma;
 Ei henda sinnule
 Ka naises mitte keelma. —

Mi olli reinoke
 Kõl rohke wä'ga sõnnul,
 Kui mõnni innime
 Ke petwa, magge kõnnel.

Hä magge kõnnega

Ra kääwewa säääl mötsan ;
 Ent pea olli ka
 Kik neide rööm sis otsan.

Kui löwwi terretas
 Reid kaugelt, suren wihhan ;
 Sis esel irwitas
 Nink tundis wallo fehhan.

Ta jooskis wärristen
 Ta satte wiimselt mahha ;
 So löwwi mürristen
 Neil olli fonden tagga.

Ent Rein, kui kawwal fik,
 Äst ökwa tälle wasta
 Nink üttel : Snnelik
 Se päiw om mulle tööste,

Et wasta johtu ma
 Mo Essand ! sulle ökwa
 Siin falli kostiga :
 Sul prukost hä om wötta !

Üts wäggew eesli-praat,
 Säääl külle pääl om temma,
 Ke, ni kui essi näät,
 Ei köhta lihhasst kääwma.

Ent löwwi, töttlik loom,
 Moist asjal pea otsa ;

Ja üttel: sinnust om
 Mul parras prukost wötta —
 Sääp Esel löunes mul.

Kui reinold armota,
 Ja kassof mahha fisti
 Sis Esel hirmoga
 Weel koddoo pakko päässi;
 Nink ellap nüüdke weel.

* * *

Se om meil oppusses:
 Ke töise essitust
 Iks wirf om kulutama,
 Ei sa sel auwo sama;
 To tunnistus jääp armas
 Ent temma effi hirmus.

6. Peigmehhe- ja surma-laul.

(Ennemustene jut.)

Mees ke naise olli wötnu,
 Röömsast laulatusest tötnu
 Koddoo omma prudiga;
 Iste latwa mannu nemma,
 Peigmees, pruut nink prudi emma
 Nink kif pulma-rahwas ka
 Röömsat piddo piddama.

Kallid sõgid ette kanti,
 Kige parrembat säääl anti.
 Pole õni tantfiti;
 Wimate, kui aig jo tulli
 Et jo peijol minnä olli
 Prudi hõlma maggama,
 Esmašt armo tabbama.

Pilgutadas k'ä'ga tälle
 Peigmees! üts teid pallub wälja —
 Ta ei lähhe enne fiist
 Kui ta teid saap sama nännu
 Nink teilt midda ofsušt sanu:
 Tulke! temma otap teid, —
 Saatke tedda ütškörd fiit. —

Mees läap wälja prudi kambrest
 Jämmatab nüüd ärra kangešt.
 Kõrwalisse tarre seen
 Astup surm täl wihtan mannu,
 Harap tedda käest finni,
 Üttel: Tulle! ärra wiwi,
 Minnoga nüüd ülle pilwi!

Peigmees kõste: Kuis ni kärmest?
 Eßand, surm! se om jo hirmus!
 Et mul jalla päält nüüd om,
 Teijega fiist ärraminna
 Sõwa warjo-rifi sinnä.
 Pälege mo pulma-õse
 Läsšes jätta omma naise!

Es teil eggal ajal olle
 Minno forristada wolli. —
 Palle, jätke minno weel;
 Täämba anti mulle temma,
 Uske! Oh se loom om kenna!
 Näost päiwal tedda näggi;
 Tundmatta kif armo-wäggi.

Nüüd ta minno fängin odap,
 Kallist armo-suud mult lodap;
 Tekke, mes te tahhate,
 Surm! nüüd minna kül ei lähhä,
 Rida jääp ta tüdruk mahha;
 Pass mo selle böös ta hölma,
 Perrast wi mo töiste ilma! —

Surm, ehk kül ei pea nalja,
 Kuuldis siski peijo palwe
 Jättis tedda ellama;
 Üttel: minne römu hölma!
 Siski kui ma töistförd tulles,
 Dle sa sis walmis mulle
 Rahhun ütten tulles!

Römoga sis tahha sinnä,
 Koste peigmees, ilmaft minnä.
 Essand, surm! ma palle weel:
 Kui sa woit sis lubba mulle,
 Et sa äffitselt ei tulles;
 Et ma wöisse enne sedda
 Dummil wiimset säduft tetta.

Surm ka lubbas tälle sedda,
 Üttel: sedda woit sa tetta,
 Siski panne tähhele:
 Kolme tähhe läbbi ette
 Tahha ma so mannitseta,
 Henda sa sis walmis peä
 Näitse, sis ma tulle pea!

Surm sis kaddus temma filmist,
 Peigmees waddus sängi tullist
 Prudi hõlma maggama.
 Maggasiwa rahhulikkult,
 Ellasiwa õnnelikult
 Kawwa aiga armun häste;
 Näijewa ka laste lasti.

Raine foli enne tedda,
 Mees es tulleta weel sedda
 Se man meelde hennele,
 Et ka surm saas tedda nõudma
 Nink täl ello-õddang jõudma.
 Ütsakümment sai ta wannas,
 Dli siski wägga kärnes.

Dmmast hallist wannaussest
 Se man wabba rammetussest,
 Dli weidi murret täl.
 Urwas wannake sest ikkes:
 Egga surm mul tulle äkkist.
 Ent üts hommungo jo warra
 Alwati ta polest ärra,

Nida jääje temma ifkes
 Es sa essi eäl paigast
 Ilma, kui es tösteta.
 Päle sedda jäi ta pimmes
 Urwas mees: Se om mul õnnes,
 Et mo latse weel fik ellun
 Mes mul wigga, neide wiilun.

Ne täl' luggesiwa ette
 Rõrda mõda; prisket jutte
 Uja wites ramatist,
 Perrast jäi ta kõrwotumas.
 Se sai tälle rasses koormas
 Sisli jättis murret jälle,
 Lotis ifkes kawa alla,

Wiimselt aste surm täl ette,
 Heikas: Wannafenne, läkke!
 Dtsan om so ello-aig
 Ei ma ennamb nüüd siin wiida
 Mi kui lilli ma so niida;
 Muido jäät sa unnetuste
 Ilma päle, iggaweste.

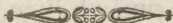
„Kuis ni? Essand liwa-peter! —
 Kuidas te sis nida tete!“
 Koste wannafenne täl': —
 Kos ne kolme tähhe jänu? —
 Reid ei olle ma weel nannu!

Sada neid weel ette mulle, —
 Mi, ei lä ma ütten sulle.

Ei, ka olleke weel mitte,
 Wiimne-säduš minnul tettü.
 Nink mo armsil latsile
 Om weel warra jaggamatta, —
 Sada ette mul' neid tähti,
 Sis saap minnul seni mahti
 Hennast, sinno wasta ehti.

Surm sis foste wihhan tälle: —
 Kas sa kassit ilmašt wälja! —
 Määrdsid tähti tahhat weel?
 Alwatus sa esmalt saijet;
 Päle sedda pimmes jäijet;
 Nüüd sa förwust ka ei kule, —
 Ustu agga, perra mulle!

Surm haard tedda käest finni
 Wanna mees jo firrut seeri
 Satte mahha toli päält;
 Sääl es möö wasta panneš
 Surmal om üts tötlis ammet:
 Ta ei peä eäl nalja,
 Kiki wiip ta ilmašt wälja.

7. Sunt ja rebbane.

Müüb kuulke ütte laulukest
Siin rebbasest ja hundist!
Ke liggimesse tallekest
Kui hunt, om riisnu sängist,
Se jätfo mahha hundi tööd;
Kee eembalt teep, se nahha müüb
Kui hunt nink reino-essa.

Sunt üttel ütšford rebbasel
Mes ots kül meil wois olla? —
Mo essa podi ülles kül
Kes teed, mes mul woip tulla!

Se päle fanna-warras kost:
Mo Essa — tap luwallu
Ja olli tallopojadest
Kül rasfest uhta sanu!

Ma masfi neile kätte ka
Ja furma, aiga pitte
Neid kannost lagges teije ma
Es kannastke neil jätta.

Wast fulgi jätti forjata
Neil tähhes sinnä; nida
Et nemma mul, mo lellal ka
Es teesse ennamb liga.

Eis ullus friimfilm murrega:

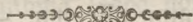
Mo furja tööd om ennamb!
 Kes teed kas taiwas mulle ka
 Kif sedda andis annap?

Se prukip paljo aiga tääl,
 Kui ma woi kahhitseda
 Kif, mes ma tennu ilma pääl!
 Ent kule! Jöögri hõiskap,

Nink foerad haukuwa jo sääl,
 Ei tija! mes meil tetta? —
 Sest püüdfem paggede nüüd weel,
 Ehk jalla meid weel pästwa!
 Ent kos me kofko same jäl'?
 Kui muikal, koste reinart täl,
 Sis nahha-parkja orrel.

* * *

Kruus, seni ikkes kaiwol lääp
 Kui ütskörd otša löwwap,
 Mi eggal julgel ots ka saap;
 Ke furjust tagga nöwwap.

8. Sippelkas ja haina-ritsik.

Oh jätke holetusse kärä,
 Siin külwap oppetusse-warra
 Teil ussin essand Sippelkas.
 Ta ütley: laske henda nomi
 Ja wõtke ütškõrd minnust promi
 Nink sage, jobba tõle wirt! —
 Ni tüdruk, kui ka pois,
 Noor naine, ni ka mees;
 Sest jätke kif Nüüd laisklemist,
 Sis käip te kassi häste wist.

Haina-ritsik — laulis wannast
 Sumwel, läbbi päiw nink ööd
 Waikussen — ka rõmust ennast
 Sippelkas nink teggi tööd.

Wimate, kui süggis tulli,
 Paljas lats kif nurm nink möts
 Ritsikal suur puudus olli;
 Sippelkalt sis leiba ots:

Silletõ ümbre — pöske tedda
 Üttel: armas naaber, sa —
 Dijat wä'ga — selgest sedda,
 Kuidas waine olle ma. —

Pallun, laina mulle nisso,
 Nälg om raske, minno pääl,
 Sis ma kistota mo isso
 Nink sa ello jäma weel.

Mes sa teggid Pritsu-essand
 Kui kif rosi řaswiwa,
 Kússe sippelkas sis temmalt,
 Et nüüd sööfi sandit sa?

Mes ma teggi, söbrafenne!
 Oli se man tõttest hul:
 Palkamata lauli minna
 Nüüd ei mäsfa ütske mul.

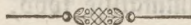
Sippelk fuuld nink wöngut päät
 Koste, suur om sinno süüd:
 Kui sa suwvel röömsast laulit,
 Tantsi se eest talwel nüüd.

9. Käggo ja lõõkene.

Käolt küssis lõõkenne:
 „Ütle mulle, lellakenne!
 Kuidas näis ne luiga nida,
 Ehk na küllalt ümbre reiswa,
 Rummalala kui meijete!“

Käggo naart ja koste nobbest:
 Remma andwa sedda oppust,
 Et ei palju reisiminne
 Rummalatke targas te,
 Enge palju näggeminne
 Dypetap meid ennege!

10. Wanna halli päga mees ja uue naine.

Wanna hallis sanu mees
Wõttis nore naisekest,
Kattekümne aastalift,
Mes täl kasko olli sest.

Tuimalt mõnda ööd jo na
Külmalt möda saatsiwa,
Dh! sis sowis wannamees
Koremb olla katsküm'm'nt wiis.

Kahhites kül wannake,
Et ta tennu alwaste:
Ent mes tettu, tettus jääp,
Päiwlik eddesi ifs lääp.

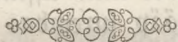
Wanna karko nink wanna arm
Om fui wannas lannu põrm.
Linnud laulwad kerkwade,
Korelt kossip peijoke,

Korelt terwitab meid arm,
Wannan salwap waiwa parm.
Korus armo kergitap,
Wannus kofko wantsutap.

Wannamees kül ohkas nüüd:
Dh, mo rummaluse tööd,

Et ma omma norust ni
Laiselt lassl eddesi.

Sis mul sündi olla naisl,
Ent ma jäije ikkes pois.
Mes mul fasto nüüd om sest,
Ei mul naisl — ei naisel meest !

11. Solil perrenaine.

Üts hä ning wagga naine om
Sel mehel üllemb õn nink kroon.
Weel kallimb kui se ilma pääl
Kik kuld nink perli siin nink sääl.

Se mees woip ilma peljota
Täl omma sõand awwalda,
Ta majjan paistap walguš, rööm;
Neil leiba, roga wiljand om.

Ta hä nink armas naisoken
Om maggušamb täl sõamen
Kui piim nink messl Märtile,
Nink ölle-kruus se Untsole.

Ei te ta wihhast näggo täl,
Ent armastus om temma meel;
Kui murre mehel liga teep,
Sis naise arm täl rohto wiip.

Sest fetraminne om ta lust,
 Ei salli temma laislemist;
 Ta essi ennembide teep
 Kui laiska lisot kästura lääp.

Ta laitwale om sarnane:
 Ei tulles eal tühjalt se.
 Ni teep ta hool nink ussindus,
 Et maja-hä lääp surembas

Ta maggap — fiski holega
 Om warra jälle tö man ta;
 Und toitu kelle waja om
 Ta lomun om üts ussin waim.

Ta nimme ümbre keüdap wööd,
 Teep tuggewaste eggä trööd
 Et tö saas häste tallitus,
 Om temma armsamb rööm nink lust

Kui majan fistup künal muil,
 Ei fistu temma lamp sis weel.
 Se pole walwap temma waim
 Ke ööd nink päiwa lonu om.

Ta istup mahha fetrama
 Ei wötta se man häbbenda
 Nink fetrap wirgast poli täüs,
 Et jälle wassset Kangast näüs.

Ei jätta waest ta abbita

Ent jaggab täl hämelega,
 Da pöldu, töprit, maja fa,
 Kif hoijap Summal kahjota.

Ea umblep, koap ussinast
 Nink tikkip tekke illusast,
 Kif sünnip modu perra täl
 Mes mönni neitsi opfo weel.

Ea mees om linan aumustet.
 Sel tö kif häste tallitet;
 Da istup, saisap, ehf fa lät
 Kif mes ta teep, om häste tet.

Se naise ehte puhtus om
 Nink ussutawus temma Kroon;
 Nususse purpur, särk om täl;
 Ni om ta rikkas reitwil' kül.

Ni perrele fui lastel fa
 Iks pühha sönna eppap ta;
 Da näitap neil, säält kuis ni hä;
 Om waggaußen ellada.

Ea faep kuis förd majan sais,
 Ehf fuidas muido muijal näüs
 Nink ütlep furba waimoga:
 „Ei holetole honet fa.“

„Saisminne sadap santima
 „Ka latsi laiskus ferjama,

"Sest öige frislif wanna ka
 "Mi paljo teep, kui jöwwap ta."

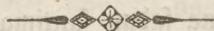
Et majan tö fik förran om
 Om mehhel temma (naise) ülle rööm;
 Ta kittap tedda allati
 Nink annap suud täl elläste;

Ta ütlep latse teenwa meil
 Ka mõnda rublat maija kül;
 Ent fiski sa mo julaken
 Käüt ussindussen neil weel een.

Mi fitto wäärt hä naine om,
 Sest olgo naise! teile proom,
 Et Summal hä nink aumsussen
 Teid löwwas teije saissussen.

Nink teedke, et ka teijefe
 Saat arwo andma temmale
 Kui teije holetusfest ka
 Ehk majan pat sai johtuma.

Ei olle ausa naine se,
 Ke kõnnelep kui mehhine;
 Ke töle halwemb weel kui sant
 Ent fule nida kui üts hunt.

12. Kurjast julgusest.

Oh julgus! henge-martun tööst,
 Ei woi ma sinno usku;
 Sa ollet jubba mõnda meest
 Kül wallu sisse kisknu.
 Sest omma libbe keelga
 Sa püüwat makkest melita,
 Et tõrda lääb kif kurri.

Ei ussu ma so siski tääl,
 Sa peat sedda teedma;
 Et kellege siin ilma pääl
 Surm sõnna ei sa saatma!
 Mo elloaig siin nobbest
 Lääp möda, kus mo hengele
 Saap pärrast sedda — sama!

Seperrast panne tähhele:
 Ei julgus te hääd nalja!
 Ta om kui rõwel hengele,
 Kenk wasta sünnip walwa:
 Kui omma henge warrandust
 Sa kindmalt hoijad temma eest;
 Sest ärra ussu tedda.

Ei warras lähha eale
 Wargusse päle wälja,
 Kui se om teda temmale
 Et perremees saap walwma,

Nink temma maja-rahwas ka,
 Rif kohhalt wirge ommawa,
 Jääp temma kaunist koddoo.

Sis otap temma funni sääl
 Rif julgest woote heitnu,
 Kui unni neil om silmi pääl
 Nink rammetus neid wõitnu;
 Sis prufip temma kawwalust
 Nink murray ülles aidaust.
 Ri teep ka saggest Summal!

Sel fellel kaunis fõrd om tääl
 Nink julgest rõmun ellap,
 Iks himmo perra siin nink sääl
 Kui kalla merren ojop;
 Ent surm siit äkkilt tedda wiip,
 Kui lilli tedda mahha niit;
 Kost ta sis abbi otap!

Sa ütlet: kül hend kána ma,
 Ma woi weel julgest ella;
 Sest terwe nink noor olle ma
 Ei surm weel tulle mulle!
 Oh sökke! mötle mes sa teet!
 Kes teed, kas hommen päwa näet,
 Eh teep jo surm sul kirsto.

Se hädda mes siin ilman sa
 Näet johtuwat siin muile,

Woip peake sul johtu ka;
 Surm kellestke ei holi:
 Ehk täamba ta sult wiwip kül,
 Se lähemb hommen om ta sul.
 Mes julgussest sis kaswo?

Kes om ni hul nink julge tääl
 Nink maggap mädan' tarren,
 Kumb kofkosaddamise pääl
 Kui ta om omman arrun;
 Kus sain ja pida heljowa,
 Et ta sääl ilma peljota
 Nink rahhun tahhap maata. —

So ihho, waine innimen!
 Se om üts säärne tarre;
 Ta sattap mahha äffiste
 Kui johhup surma-marro,
 Üts kahjojik tuul woipke ka
 So terwist mahha kiskuda
 Nink sinno mulda heita.

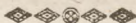
Ei awwita so kennadus
 Ei sinno terwe ihho,
 Ei sinno pöske illus;us;
 Sa ollet põrm ja pihho,
 Kik sinno uhkus, süddiwus
 Saap äffilt mahha kiffutus,
 Kui surm sul astup manno.

Mes woip kül eal ilman tääl
 Me filmil kauniub paista,
 Kui lilliko ke wälja pääl
 Ni illufaste häitswa:
 Et Salomon se kunningas,
 Weel ehten allamb olnu neist;
 Üts marru-tuul neid tappap.

Se roos, mes täamba murretas
 Om auwust ilma hommen.
 Ni innimest ka unnetas,
 Kui hengap mulla-põwwen.
 Meid tühhi asfi tappa woip,
 Herodest ussid ellult sõid,
 Weel ütte wäikse hiire.

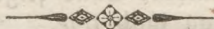
Kunningas Dawet nimmetap
 Meid warjo sarnalisses,
 Kelt ihhust ärrakeeltus saap
 Täl sada arwolisses;
 Sest warri filma-kirjus näüs
 Kui wahhelt puup om pool nink täüs
 Ni om me ihhu saisus.

Sa ellat ilman ni kui suits,
 Kumb mitme filmil wallus;
 So südda näütap siin kui wäits
 Hend lähhebale ülles;
 Sa tõffet arwun kõrgeden,
 Ent jäät se man üts põrmoke,
 Kumb wiimselt mulda wajop.

13. Radduw olleminne.

Wanne tähhel lilli-rifi,
 Kas fik üttel ajal na
 Häitsewa, sest mötle: nife
 Om me ellu ilman ka:
 Üts siin kaswaw, töine häitsew,
 Kolmandal om koolminne,
 Eggal ajal om siin ilman
 Selge ümbremuutminne.

14. Tee - kääja.

Kui tahhat sa mult küsida,
 Mo söbber, kus om taiwas?
 Ehk tijat sa mul üttelda:
 Kus kottal temma saisap?
 Es wois ma sul muud kosta ka,
 Kui sedda ainult ütsinda,
 Kus Jummal om, om taiwas!

Se te kumb sinna pole lääb
 Om pri nink wallal mulle,
 Nisamma pri ja wallal jääp,
 Mo söbber, temma sulle:
 Me kääf ei olle asjata,

Se peäle peap antama.
 Neil kaunist auw nink rikkuft.

Se te om öfwa tähhendet
 Siist ao-tähhe *) pole,
 Ei mitte lai nink ehhitet
 Ent kitsas ohhakenne;
 Neist peap saggest waiwaga,
 Kummarden läbbi tüffima,
 Ke öigest kääp, saap jõudu.

Ka muidoke näüs selgede
 Ke römoga lääb töle,
 Ei tunne polest waiwa se
 Kui se ke laist om töle:
 Mi taiwa-tee pääl kääjilke.
 Ke röömsast kääp sel jõudup tee
 Ent tõine lääp ei lähha.

Sest katsipiddi mõtte man
 Näüs säärne fõrd meil kenna;
 Säääl jallul mõtte minnä om
 Ent pä ei tahha minnä;
 Ta ütlep: kül me lähhame
 Jo senni olles ammore
 Ne jalla ärrakäänu.

Rif kânatussi taggane
 Ke furja (förtfi) pole kistwa

*) Kristusse pole.

Ma fergendamist sull' ei te
 Ent ennamb weel so litswa!
 So foorm om rasse muido kül
 Ta saap sis rassedamb weel sul
 Nink surmani so litsma.

Se õige tee pääl käuja teep
 Kül sedda targembaste,
 Ta liisnid asju tee pääl müüp,
 Et fergemb olles astu;
 Ei foorma henda eale,
 Saap ennembide perrale
 Nink löwwap reisist kaso.

Sa joset pattu rõmole,
 Siin ussinaste perra,
 Ja foggot sega hengele
 Suurt pattu wõlla-kärä,
 Kui Jummal arwo nõwwap sest
 Mes wabbandap sis sinno sest,
 Sis leinat mes sa tennu.

Sest jätta pattu himmustust
 Mo söbber! ilma fätte,
 Las' temmal omma rõmustust,
 Siin hennele kif pitta,
 So aig om teele astu sul,
 Mes aigsambast se parremb weel
 Sest teda, surm ei wiwi.

Kolm asja fae ennege
 Siin ainult murretada,
 Reid wõtta ütten hennega
 Kui õnsas tahhat sada:
 Sul keppis tee pääl olgo usf,
 Särk olgo wona-werren möst'
 Sul reisi-kottin puhhas.

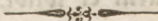
Mink kolmandamas olgo fa:
 Üts puhhas südda sulle;
 Mes sinna jääd woit finfida
 Zioni kunningalle
 Se olgo sinno reisi-pas
 Mes wärja een sult küssitas,
 Kui tahhat taiwa minnä.

15. Qatse südda.

Qatsel om kui pabber südda,
 Se ei fela middage
 Henne päle firjotada,
 Olgo se sis halw ehk hä.

Malit sa se päle kurja (süddame),
 Kurrat hirmsampke ei nä
 Sest kui temma heng lääb nurja
 Wannemb! arwo annat sa.

16. Warga Kabhitsemiinne henne man.

Dh sa waine warga kaim!
Kurri willets om so waim:
Muid sa wöttat warrasta,
Siski rikkas sa ei sa.

Dh! mes murret, filmawet
Neile figile sa teit;
Kumbe hääd nink warra sa
Dlet wötnu warrasta.

Mitmel reisjal, wässinul,
Teijet sinna liiga kül,
Kui sa tedda lagges teit,
Kahha taskest ärra weit.

Säärne waine möttel kül,
Summal tassap sedda sul.
Dh sa kurja-waimo poig,
ütskörd saap täus sinno löug.

Karjusse ne tunnema
Hunti haisust kawwelt sa,
Nida minno waise eest
Hoiyap asja eggamees.

Summalast om ello mul
Sanu ni kui figil muil,

Kuis sis ei woi minna ka,
Ilman waaste ellada?

Kas sis Summal kohhalt jo,
Halwas ilma lonu mo,
Warga ninnui om mul liig
Nüüd om ümbrefäända aig

Kui ma pruksi kawwalust,
Murosi mahha mõnda ust,
Mi om minno henge ust
Üllesmurdnu pörgo-würst.

Kallis Issand Jesus Krist,
Pästa minno hengekest
Selle hirmsa wörku seest,
Dmna mörre surma wäest.

Sest sa ollet ölnu ka,
Et suur rööm saap ollema
Taitwan sinno englidel,
Kui siin pattust pöray heng.

17. Tallo perremehhe laul.

Ma olle ausa tallo-mees
Sa toida henda põllu-tööst.
Ei olle uhkust minno seen,
Ent wagga meel om minno õn.

Ma olle töle holelif
 Ja täida omma orjust fif,
 Ei olle seni mani kül,
 Toht häbbi moisa wasta mul.

Mo hone omma kõrre pääl,
 Mul sullase fui minno meel,
 Mo naine nink mo näütsif fa
 Kif majan häste teggewa.

Mo käen om nelja päwa Ma
 Se tahhap hoolt, nink murret fa,
 Mo külw, hain, lõikus nink fif tö,
 Saap parral ajal tettuske

Kül hõlpsast' ütlep mõnni mees
 Ma olle majaperremees:
 Ei olle perremees weel poolt.
 Kel pudup perremehhe hoolt.

Kolm hobbest om mul foddo töö,
 Nink kolm om mõisa orjussen,
 Meist warsust, mes ma kaswata,
 Ma perrast jälle abbi fa.

Ka tõise maja lojusid
 Meid kaswata ma hennel fif,
 Mo tõprit, lambid, tsiktoke,
 Om kaunis farri minnule.

Kui johhup, et põld äppardap,
 Et kassinamb om wilja saak.

Ma ussu fiski Summalat:
 Mes Summal teep, om häste tett,

Ta salwest saap mul wilja kül,
 Eht se körd kül om weidi mul,
 Es tulle se mo laiskusest;
 Se tulli loja armo käest.

Ri juttust mulle wagga mees
 Üts hä ninf holik perremees:
 Ei weerwä kiwvi sammelda
 Ninf ligutet pu haljenda.

D p p u s.

Kül mönni arwaw henne man,
 Kes teed mes waggauš weel om;
 Et temmast nida allati,
 Iks innimesse tulewa.

Ma pea selle kosima kül:
 Kas furjussst om kasiwo sul,
 Et sinna nida keelmatta
 Täl lasset majan ellada?

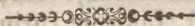
Sul furjus majan törwa-püt
 Mul waggauš om saiia-päts
 So furjus sinno huffutap
 Mo waggauš mul toes jääp.

*

*

*

Waggaus om kui öli, mes kif tööd ötse kui woije-
rattit hõlpsast eddest arwitat; ent kus kurgus om
assunu, sääl om temma kige asja tallitamisse man
kui wirp langa sissen, süst päästat sa tedda wallale
sääl löwwat sa tedda jälle ern. Ötse kui rösken
Majan pea kif raud-asja ärraröstetawa, nida
riffup ka üts alw ello-säük sinno möttid nink meelt
ärra; sest kus halw meel ehf südda om, sääl saap
ka kif tö halw.

18. Sullase-laul.

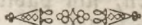
Ullato om orja-nimmi
Ussindus om orjal-auw:
Laiß ei peä leiba finni
Wirgal kõt nink kõt om täüs.

Helde Eesa las' mul olla
Kahhul' omman saisussen,
Ei ka se mul eäl kela
Ellaamast so söprussen.

Töle ollet sa mo Ionu
Mi kui lindu lendama,
Waiwaga mo ilmal tedu
Kui ma pididi sündima

Hoiija mo sis waggaussen
Et ma laiskust taggane

Ei ka furja ellu sissen
 Pattuga mo leiba sö.

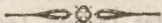

19. Holetus.

Holetus om furja orjus,
 Holetus suurt kahjo toop,
 Holetussest kaswap furjus
 Mes meid huffatuste wiip

Holetus teep maja lagges,
 Pakkup-laisklejille kät;
 Waiwast sadu leib om maggus
 Wäega hä nink tullus toit.

Holetuid ei Summal tahha
 Dinman wina-mäen ka,
 Võigid suust ta sülgap mahha
 Ussinil om palk sääl hä.

20. Se äffitselt sakfas saanu Kärdo-Jüuri.

Silma torreus nink rikkus
 Kaop ni kui suits ja tuul

Püssip meile filmapilkus,
Üttel Kärdo-Zürri mul

Enne olli minna rikkas
Urwiti weel mõnda meest
Siski sedda es sa pikkalt,
Olli kif mo warra käest.

Torre-meel nink hõlbo: ello
Utlwa: Sul rahha om —
Anna, käest ärra tallo
Sul woip olla parremb õn.

Renti, hennel förts, ehk weski,
Mes sa henda waiwat ni? —
Kül sa näet, sul tõssep tasfi
Päffet tallo holest prii.

Sest kif minno hädda nakkas
Kui ma tallo annin käest,
Hõlpjast lodi sada sakfas
Rassfest leinan nüüd se eest.

Terwis om mul fohhalt huffan
Kista-wars mo kää murs,
Naine, laised, sanna nuffan
Näljast kuiwa, ni fui förs.

Kes pat, minno talloft ajas? —
Oh! ma willets innime,
Leiba olles minno eäs
Sanu, — förwalt müwwake.

Naabre, mees ütley:

Zürri! lubba mul ka košta
 Asjust, mes ma nännu ka
 Perrast woit sa eembalt wešta
 Eddefi so kõnnega.

„Kes saap sadda rublat punga

„Se om sis üts torre-mees,

„Rentip kõrtfi, pannep pusa

„Kät kui egga kõrgil wiis.”

„Egga saigus prufip moistust;

„Waiwalif om wõras-tee

„Hoiija omma lodud saigus

„Wõras saigus, wõras tee.”

„Sest, ke põllep Leja säädmist

„Põllep omma Lojatke,

„Ilman om sest selget teedmist; —

„Hukka läwa säratse.”

„Kui so Summal ilma löije

„Löi ta kif mes tarbis sul,

„Sis ta sinno õnne säiie

„Mes Sa ennamb tahhat weel?” —

Egga saigus om kui massin,

Perremehhel tutwa se,

Wõra moistus se man kassin,

Rikkup sedda peake.”

„Mi ka olli sinno luggu,
 „Armas söbber Türrri, sa
 „Kültsid rummalusse suggu,
 „Kahhitsen nüüd poimat ka.

21. Hommungo laul.

Terre! armas päiwafen
 Paista meile jälle,
 Rõmuga so walgussen
 Nink se loja heldussen
 Låme omma tõle.

Nuwfast ehten tõttat sa
 Rubinin nink fullan,
 Wirgast ao-siwuga,
 Hijatfinti tõllaga
 Wirgemb lindu tulen,

Pif om olnu sinno te,
 Sisfi sa ei wässi,
 Ei ka magga fui om õ,
 Mi fui surmlif innime,
 Nink mu lodu-assi.

Rõmoga nüüd tõle lä
 Minna nink mo welle
 Teme tööd kif hõlega:

Dhahad iis kannawa
Laisflejide põllu.

Sinnu paistus rõmustap
Riki linnufessi,
Laiwa isä õnnistap
Armust, et meil leiba saab,
Meije põllufessi.

Lilli heitwa wirgaste,
Henneste päält teffi.
Linno laulust armsaste,
Hõiskap meile kauniste,
Wasta org ninf mäggi.

Wälja pääl meil laulawa,
Röömsaste siis ette
Sissast, lööke, pihhu ka
Käskwa meid, et meije ka
Omna Lojat fitta,

Söäl me küüna külwame,
Looten udest nätta
Ni kui loja tahtminne
Ke om käsknu figile
Palge heen hend toita

Hain kui õbbest ziugut näüs
Mõtsa ni kui wõsso
Täüdap magguis puije hais,

Kik om loja heldust täus
Kelt ta nöwwap masso.

22. Mätseppa-prunt.

Üts priske rätsep Saksamaal
Taht hennele naist wötta;
Kül Koffis mees, ifs siist ja säält
Es woi weel hääd ifs löida.

Ent wimate sis johtu täl
Üts tüdruk priske näost
Se olli noor nink illuz kül
Ent sisfi töisest jaost.

Ta koffis sedda hennele
Nink pei suurt kihla-piddo
Ja kinkis Taaldrid temmale
Ent ma ei tija — mitto.

Ta kallist sörmust kinkis täl
Nink üttel se man tälle:
Jä Liise! ussutawas mul
Nink minna jä ka sulle.

Nüüd kihlatu na olliwa
Nink kolme ku eest piddi
Se pulma-pääw ka ollema
Pruut kõnnelgo nüüd effi:

üts priški rätsep olli mo
 Jo pruundis hennel wallinu;
 Ta kihlamissen üttel mul
 „Sa jääd mo lotus ütsind' kül.“

„Ei tahha muid ma armasta
 „Ei eäl muidest teda ka
 „Mes ma kui mees, sul towota
 „Ma ni kui mees kit peän ka.“

Ma towoti kül truu-ust täl
 Ent südda naartis sissen mul
 Nink üttel: kubba, siski nüüd;
 Sa ellat perrast ni kui voit.

Ta armast minno süddamest
 Nink kandis kigin hoold mo eest,
 Kui murre mulle waiwa tei
 Ta arm mult sedda ärra ai.

Es känga-paar sa wannas weel
 Sis saisiwa jo wostse sääl
 Ent sest, et tüdruk olli ma,
 Sis teggi ma kui tüdruk ka.

üts pühapäiwa öddangul
 Tatulli armun mannu mul
 Nink üttel: Armas Liisaken
 Ma lä patseerma weidiken.

Kui lustit, tulle kaasa mul
 Meil tö man saapke istu kül
 Üts temma sõbrust wöttis ka
 Sest käügist ossa meijega.

Se pu: nink lille-armas hais
 Nink Linnu-laulu-hääl se käis
 Mul armsast läbbi süddame,
 Kik rõmust sõand nidade.

Kui wälja pääl sis eddesi
 Me rõõmsan, kõnnen kääweme
 Meil tulli wasta selli-pari (parth)
 Se olli mul üts kurri-wörk.

Mo südda naksi jahtima
 Mo silma mahha wahtima
 Ei tija, kuis se tulli mul,
 So ollike, ma seltsin neil.

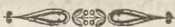
Nüüd must-kas olli wahhel meil
 Mo ammet, selgest nätta täl —
 Ta üttel, ikken mulle sis:
 Kas se om õige pruudi wiis?

Ea jättis minno mahha nüüd
 Ma kahhitse nüüd omma süüd:
 Ei säärne häbbi saisma jä;
 Nüüd, ma kül koddoo koppita,

Ma henda siski rõõmuista:

Eest nidade ka teggewa
 Kif minno töise sössare;
 Ke mõnda meest, eest weddawa.

Ni ennambast kif meije (maije) selts
 Neil noortel poistel tewa;
 Ni häste Marri, Lisa, Elts
 Nink ennambast weel Lena.

23. Kon tohtre.

Üts kon se ronnis tiiki seest
 Ja tulli perwe päle weest.
 Et aig täl iggawes sääl sai
 Ja ütte weikest käiki tei.

Säääl lähhükessen olli möts,
 Ja lusti käima finnä läts;
 Säääl elli mitmesuggusid
 Suri, kui weiksid ellajid.

Ja tühja auwo-ahnust täis,
 Säääl tamme-kannu otsa sais
 Nink näggi, et ni auwo wäärt
 Se haljas möts ta ümbre naart.

Sis saije uhkes temma sääl
 Kui istusse ta troni pääl

Mi mitmeseltfi ellajid
 Ja ümbre hulgan foggosid.

Sis fohrut enda sures ta
 Puhk omme põski ülles ka
 Nink heikas suren kõrkussen;
 Nüüd kuulke minno oppust siin.

Ke wiggaltenne eale
 Siin minnust arwitetas se
 Kel fops ehk südda többine
 Kül minnust süttitetas se.

Ka rühkile luwallutse
 Teid minnust terwes tettasse
 Kel sögi issa kaddonu,
 Ke kõhust finni sulletu.

Teid arwita fik wistist ma,
 Ei tahhake suurt massu ka
 Kel kõt om lijalt wallale
 Ka astke minno mannu se.

Mul om häid ello-troppisid,
 Reid wõtke minno käest nüüd siit
 Mo saksad laske nomi hend,
 Ei olle rohhol kallis hind.

Siin auwsa tohter een teil om
 Täl om üts tark nink moistlik loom,
 Mo auw om fulus figile
 Ka minno rohhi nidade.

Londonilinan, Parisin
 Nink Wiinin (Wien) kui ka Roman om
 Mo nimmi kittet, tija ma,
 Ta sago teije sean ka.

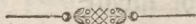
Se suremb ossa ellajid
 Eääl uskfiwa sis tedda fik;
 Na kaugelt kofko josiwa
 Et temmalt rohto oštās na.

Sis heikas neile Reinoke
 „Teil meel om figil seggane!
 „Ma nä' teil pudup moistust wist,
 „Sest kaege, omma Tohtret häst!”

Ta om jo effi wiggane
 Ei awwita ta middage;
 Ta silma saiswa punnil pääst
 Täl rinnun, ni kui padda kees.

Ta jallad omma paistetu
 Nink kehha ülles tursonu,
 Täl su kui fooljal fulletand.
 Mes rohto särane teil and? —

Kui henda wigga wöras täl
 Kuis woip ta minnä abbis muil.
 Ei kütleminne massa fik
 Kui teggeminne pudulik.

24. Messikäp Päts.

Nüüd kuulke kaunist laulukest
 Siin farrost Messikäppast,
 Sest wõtke hennel tallo-mees
 Nink mönni mu hääd oppust:
 Ke wäitust häddast wihhastap
 Se perrast surembahe saap —
 Ehk ni, kui farro pessä.

Se magias farro wanna päts
 Kes messikäppasse kiskus;
 Kui temma ütseförd kiskima läts
 Üts messikäppanne pistis

Se haaw nüüd tälle wallu tei
 Sis wihhast temma henda;
 Ta tarro wasta maad sis löi,
 Nüüd sai mees ennamõ tunda.

Ta seggas mee sees, sõije ka,
 Tap paljo nrri ärra,
 Kui wanna sedda näijewa
 Sis tõstsiwa na kärre;

Täl hulgan manno astsiwa
 Nink anniwa täl wallu
 Ta kaska päle pauksiwa
 Et küllalt massis tälle.

Ta jooksis nelli wersta nüüd
 Se hulk täl ütten rühkis

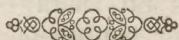
Nink teiwa ifs ta ümber tööd
 Mees joost, kui jõus nink rööfis.

Ea selg kif olli hawatu,
 Suust, filmist werri tilkus,
 Ea jallad ni kui älwatu
 Ne paistetewa ülles.

Ea joost kui pörguliste k'a'n,
 Ma pühksi nädden filmi
 Nink mötli essi henne man,
 Ni pestas warrast kelmi,

Kui tuld täl saiwa andnu na
 Sis lassiwä täl minnä,
 Ma fulin sis et ohkas ta:
 Ma olle hullust tennu,

Sest olles esmast hawakest,
 Ma rahholikkult kandnu
 Nink selle kätte tassomist
 Kif loja holes andnu:
 Et ütte ainust hawwa ma
 Es tahha ärrakannata,
 Nüüd waiwawa mo tuhhat.

25. Lummest tettu lats.

Mees fe mõnda ajastad
 India maal olnu olli,

Perrast sure laiwaga,
 Rahha, häga koddõ tulli,
 Sõpra, tutwa, wõttiwa
 Tedda wasta römuga.

Omme armsat naiseläst
 Hois ta omman süllen römüst,
 Silma zilksiwa neil weest,
 Suandminne karkis armust
 Säärtsen armo pilkmissen
 Lõidis mees nüüd hällin een,

Ütte priisket poisiläst,
 Kelle ninna, silma hule
 Näiwa tõise seltsi seest,
 Mes täl sarnatse es olle.
 Heitinu ta häbbiga
 Küüsis tält: Kes om teil ta?

Sellela mul, sest madam
 Tõmmas otsa eddist kääpra:
 Kelle wõras lats siin om;
 Eht teil om wast mõnda sõpra?
 Palgest arwo ma ei sa
 Kuuwe kuune om ehk ta.

Naine koste: mehheke!
 Mes sa nõwwat ni se perra,
 Ärra nida pahhane,
 Egga muud kui omma lõwwat,
 Kül ma sulle kõnnele
 Kuis se luggu ollife.

Wiimsin talwe päiwi seen
 Litsus kessööl minno wäga,
 Sest et sa es olle man
 Wägga kange armowäggi.
 Armo himmust täüdet ka
 Waidli sinno perra ma.

Sada mul es olle sa;
 Tarrest minna wälja lätsi,
 Wäljast wötti lumme ma,
 Teggi sellest hennel latse,
 Sedda ma sis ärra söi
 Nink se päle rasses jäi.

Egga ma es arwafi
 Et ni rammu lumme wäen,
 Enne kui ma kawwatsi
 Olli poisiken mul käen.
 Ärra pea selle eest
 Minnuft kurja mõtlemist.

Poisikenne olgo kül
 Kattewõrd meil armsamb ennamb
 Redda taiwas finknu meil;
 Kül ta temmast hõle kannap
 Mõttel mees mo perrast kül,
 Egga leiwast pudu mul,

Pois, kui kaswi sures, sis
 Mehhel merrel olli minnä,
 Kümne aasta perrast reis.

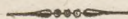
Poissi wõt ka ütten sinnä
 Uja wites hennega,
 Tättis taad Amerika.

Rikka kauba mehhel ta
 Kauplemist sääl wälja opma:
 Kulas ifs ta perra ka
 Perratus es tedda jätta.
 Kui ta jälle koddoo sai,
 Raine küssimist täl tei:

Armas mees, kos om mo lats?
 Mees täl koste: häddan olli
 Temma fui ilin lämmees läts.
 Üska mulle ärrasulli
 Wiisin laiwa willu weel,
 Sullanu jo olli pool.

Sääl es masja ütske nõuw
 Laiwan ta fui lobjak löppi;
 Mi om lummelatse auw
 Halw, et särast ütten wõtri:
 Lummi wees ifs lämman lääp,
 Lihhast lats meil ikkes jääp.

Ärra ennamb eäle
 Latsti hennel lummeest teffo,
 Reid lihha wessine,
 Reid om hoita wägga teggo,
 Abbiellun sadu poig
 Külma lämminä fanda woib.

R e g i s t e r.

1.	Uhest kärblasest	3	leh. p.
2.	Tark kirjja-teggija	4	"
3.	Ellasaarst nink haige	5	"
4.	Escl, ahw nink müt	6	"
5.	Esli, rebbane ja löwvi	7	"
6.	Peigmehhe ja surma-laul	10	"
7.	Hunt ja rebbane	16	"
8.	Sippelkas ja haina-ritsit	18	"
9.	Räggo ja löökene	19	"
10.	Wanna halli päga mees ja noor naine	20	"
11.	Holif perrenaine	21	"
12.	Kurjast julgussfest	25	"
13.	Kadduw olleminne	29	"
14.	Tee-käüja	29	"
15.	Patse südda	32	"
16.	Warga kabbitseminne henne man	33	"
17.	Tallo perremehhe laul	34	"
18.	Sullase laul	37	"
19.	Holetus	38	"
20.	Se ätkitselt saksas sanu Jürri .	38	"
21.	Hommungo laul	41	"
22.	Rätseppa pruut.	43	"
23.	Kon tohtre	46	"
24.	Messikäp Päts	49	"
25.	Lummest tettu lats	50	"

